

**„MONITORIZAREA PLURALISMULUI POLITIC ÎN PROGRAMELE DE ȘTIRI ȘI ACTUALITĂȚI
ALE IPNA „TELERADIO-MOLDOVA” ȘI IPRA „TELERADIO-GĂGĂUZIA”**

Raport de monitorizare

Perioada: 01 – 31 decembrie 2010

Proiect realizat de Asociația Presei Electronice cu sprijinul Fundației Soros-Moldova
în cadrul Coaliției Civice pentru Alegeri Libere și Corecte

Chișinău - 2011

www.apel.md

CADRUL METODOLOGIC

Perioada: 1 – 31 decembrie 2010

Obiectul monitorizării: știrile/subiectele politice în principalele programe informative (IPNA Teleradio Moldova); știrile, emisiunile electorale, publicitatea electorală în campania pentru alegerea bașcanului UTA (IPRA Teleradio - Găgăuzia)

Scopul: determinarea modului în care radiodifuzorii publici, național și regional, asigură pluralismul politic în edițiile de știri și actualități (IPNA Teleradio Moldova); determinarea modului în care radiodifuzorul regional respectă normele legale și cele profesionale în reflectarea campaniei electorale pentru alegerea bașcanului UTA (IPRA Teleradio – Găgăuzia)

Autorul monitorizării: Asociația Presei Electronice din Moldova.

GRILA DE MONITORIZARE:

Posturi monitorizate: Tv Moldova1, Radio Moldova, Tv Găgăuzia, Radio Găgăuzia

Subiecți monitorizați:

- Politicieni(P)/partide
- Funcționari de stat (Fs)
- Instituții (Parlament/Guvern/Președinție/APL)
- Cetățeni (C)
- Experți (E)

Analiza cantitativă:

- Numărul știrilor politice
- Frecvența și durata aparițiilor actorilor politici: a) intervenții directe; b) mențiuni/apariții
- Frecvența aparițiilor protagoniștilor (cetățeni/experti)
- Raportul categoriilor de protagoniști în știrile politice
- Raportul bărbați-femei în știrile politice

Analiza calitativă:

- Numărul surselor de informație în știrile politice cu caracter conflictual
- Contextul apariției actorilor politici în știri: a) pozitiv; b) negativ; c) neutru
- Atitudinea jurnalistului în știri: a) părtinitoare; b) nepărtinitoare

Raport pe instituții mediațice

I. IPNA Compania „Teleradio-Moldova”

1. Tv Moldova 1

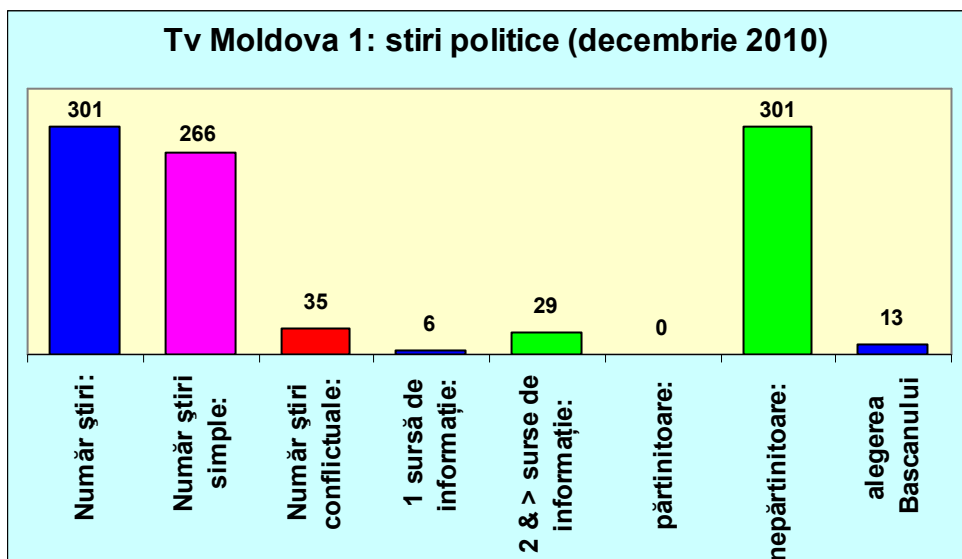
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q
1	Nr.	Protagoniști	Frecvența & durata				Sinteza datelor		CONTEXT							
2		Moldova 1	Intervenții directe		Mențiuni/apariții		Int. dir.+menț./ap.		pozitiv	negativ	neutru					
3		știri	(num.)	(sec.)	(num.)	(sec.)	(num.)	(sec.)								
4	+	Funcționari și politicieni													Număr știri:	301
5	1	Filat V.	66	1500	87	657	153	2157	0	4	149				Număr știri simple:	266
6	2	Lupu M.	51	1248	72	340	123	1588	2	3	118				Număr știri conflictuale:	35
7	3	Ghimpu M.	44	1051	64	472	108	1523	0	4	104				1 sursă de informație:	6
8	4	Chirtoaca D.	32	578	17	107	49	685	2	0	47				2 & > surse de informație:	29
9	5	Voronin V.	16	313	29	175	45	488	2	2	41				părtinitoare:	-
10	6	Tanase A.	15	230	32	142	47	372	0	0	47				nepărtinitoare:	301
11	7	Diacov D.	7	142	31	141	38	283	0	4	34				P	288
12	8	Lazar V.	9	202	11	61	20	263	0	0	20				B	13
13	9	Hadarca I.	8	120	29	136	37	256	0	0	37					
14	10	Dudoglo N.	8	120	17	91	25	211	0	0	25					
15	11	Formuzal M.	6	124	17	85	23	209	0	0	23					
16	12	Marinuta V.	8	173	2	8	10	181	4	0	6					
17	13	Osipov V.	5	128	7	49	12	177	0	0	12					
18	14	Bujor L.	8	134	2	10	10	144	0	0	10					
19	15	Godea M.	4	74	17	70	21	144	0	0	21					
20	16	Hotineanu V.	6	114	2	22	8	136	0	0	8					
21	17	Salaru A.	0	0	27	124	27	124	0	0	27					
22	18	Catan V.	7	96	4	26	11	122	0	0	11					
23	19	Ambros M.	4	88	2	10	6	98	0	4	2					
24	20	Mastac Ion	4	84	2	14	6	98	0	0	6					
25	21	Sarbu S.	4	76	4	22	8	98	0	0	8					
26	22	Tkaciuk M.	4	76	6	22	10	98	0	0	10					
27	23	Musuc E.	4	80	0	0	4	80	0	0	4					
28	24	Dumbraveanu A.	2	56	2	18	4	74	0	0	4					
29	25	Plahotniuc V.	0	0	21	74	21	74	0	0	21					
30	26	Misin V.	2	34	9	26	11	60	0	0	11					
31	27	Grozavu N.	4	58	0	0	4	58	0	0	4					
32	28	Cosarciuc V.	2	50	2	6	4	56	0	0	4					
33	29	Dodon I.	2	30	5	22	7	52	0	0	7					
34	30	Morgoci Gh.	2	24	2	28	4	52	0	0	4					
35	31	Vlah I.	0	0	9	45	9	45	0	0	9					
36	32	Pavlicenco V.	2	44	0	0	2	44	0	0	2					
37	33	Zolotcov A.	2	44	0	0	2	44	0	0	2					
38	34	Leanca Iu.	2	24	2	12	4	36	2	0	2					
39	35	Ceban I.	2	34	0	0	2	34	0	0	2					
40	36	Gutu E.	2	28	0	0	2	28	0	0	2					
41	37	Stirbate P.	0	0	3	28	3	28	0	0	3					

42	38	Urechean S.	0	0	4	26	4	26	0	0	4				
43	39	Pantea V.	1	23	0	0	1	23	0	0	1				
44	40	Bostan G.	2	22	0	0	2	22	0	0	2				
45	41	Greceanai Z.	0	0	5	20	5	20	0	0	5				
46	42	Suceveanu Gh.	0	0	2	18	2	18	0	2	0				
47	43	Munteanu V.	1	11	0	0	1	11	0	0	1				
48	44	Bolotnicov O.	0	0	2	10	2	10	0	0	2				
49	45	Postoico M.	0	0	2	10	2	10	0	0	2				
50	46	Untila V.	0	0	2	10	2	10	0	0	2				
51	47	Palihovici L.	0	0	3	9	3	9	0	0	3				
52	48	Rosca Iu.	0	0	1	9	1	9	0	0	1				
53	49	Popov A.	0	0	2	8	2	8	0	0	2				
54	50	Muntean Iu.	0	0	2	6	2	6	0	0	2				
55	51	Axanova N.	0	0	2	5	2	5	0	0	2				
56	52	Nazarenco E.	0	0	2	5	2	5	0	0	2				
57	53	Volentir A.	0	0	1	5	1	5	0	0	1				
58	54	Reidman O.	0	0	2	4	2	4	0	0	2				
59	+	Partide					0	0							
60	1	PDM	61	1479	209	1093	270	2572	2	7	261				
61	2	PLDM	53	1140	176	952	229	2092	0	4	225				
62	3	PL	41	900	181	936	222	1836	0	4	218				
63	4	PCRM	32	609	147	990	179	1599	2	4	173				
64	5	IND	12	220	36	166	48	386	0	0	48				
65	6	AIE	0	0	22	143	22	143	0	2	20				
66	7	PEMAVE	2	56	5	67	7	123	0	0	7				
67	8	PNL	2	44	0	0	2	44	0	0	2				
68	9	AMN	1	12	4	26	5	38	0	0	5				
69	10	MAE	0	0	2	10	2	10	0	0	2				
70	11	PPCD	0	0	1	9	1	9	0	0	1				
71	12	PPR	0	0	1	4	1	4	0	0	1				
72	13	MFN	0	0	1	3	1	3	0	0	1				
73	+	Categorii protagoniști					0	0							
74	1	P=B	202	4416	423	2113	625	6529	4	17	604				
75	2	Fs=B	138	2663	123	979	261	3642	8	2	251				
76	3	P=F	2	44	20	86	22	130	0	0	22				
77	4	Fs=F	6	110	2	10	8	120	0	4	4				
78	5	C=B	65	0	0	0	65	0	0	0	0				
79	6	C=F	43	0	0	0	43	0	0	0	0				
80	7	E=B	67	0	0	0	67	0	0	0	0				
81	8	E=F	22	0	0	0	22	0	0	0	0				
82	+	Categorii funcționari					0	0							
83	1	Guvern	77	1532	66	529	143	2061	6	0	137				
84	2	APL	52	906	29	207	81	1113	2	6	73				
85	3	Presedentie	12	282	15	176	27	458	0	0	27				
86	4	Parlament	3	53	13	59	16	112	0	0	16				

1.1. Știri politice

Moldova 1 a difuzat în luna decembrie 301 știri în care protagoniști au fost funcționarii de stat și politicienii. 35 de știri au caracter conflictual, dintre care 6 au fost realizate în baza unei singure surse de informație. 13 știri au vizat scrutinul din autonomia găgăuză privind alegerea bașkanului. Nu s-au atestat știri pârținitoare (vezi Diagrama 1).

Diagrama 1

58 de funcționari de stat și politicieni au apărut în știrile de la Moldova 1 și în cadrul emisiunii “Moldova în direct”. Premierul V. Filat, lider al PLDM, conduce acest top atât ca frecvență, cât și ca durată a prezenței sale în știri (153 de intervenții directe și mențiuni, 2157 de secunde sau 36 de minute). El este urmat de președintele Parlamentului M. Lupu, lider al PD (123 de intervenții directe și mențiuni, 26 de minute), și fostul președinte interimar al țării M. Ghimpu, lider al PL (108 intervenții directe și mențiuni, 25 de minute) (vezi Diagramele 2 și 3).

În ceea ce privește reflectarea în știri a campaniei pentru ocuparea funcției de bașkan al autonomiei găgăuze, 2 dintre cei 3 candidați, N. Dudoglo și M. Formuzal apar în știri cu o frecvență și durată apropiată, în timp ce candidatul PCRM la această funcție, I. Vlah, are parte de o mediatizare mai modestă (vezi Diagrama 2).

Diagrama 2

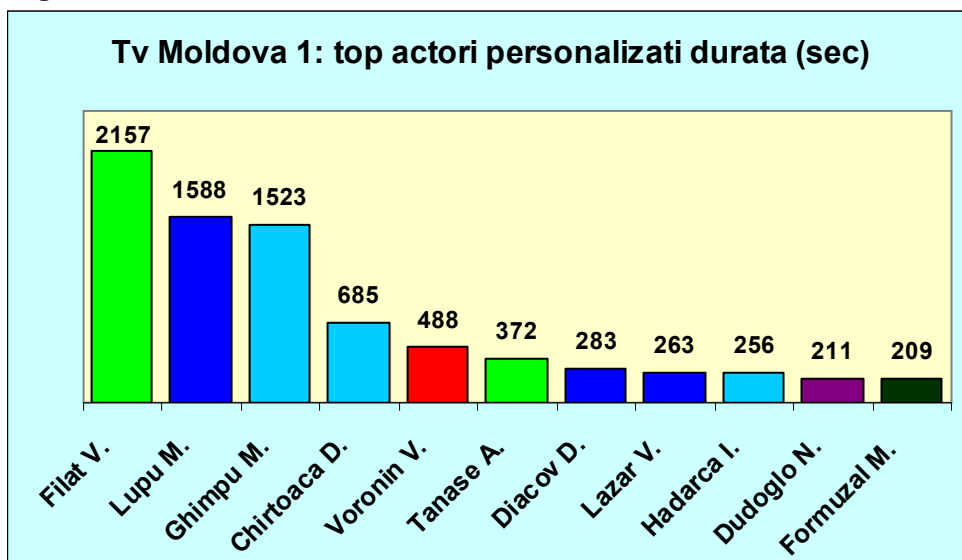
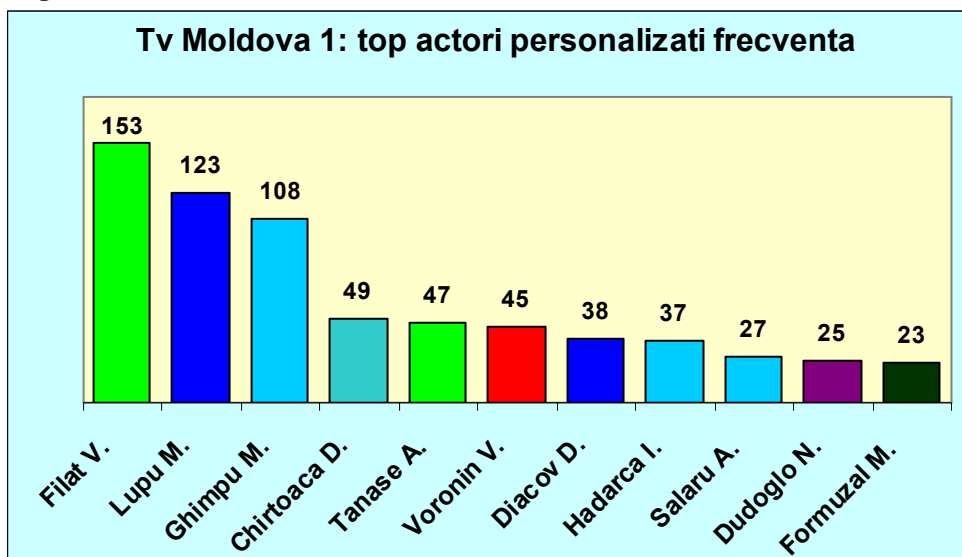
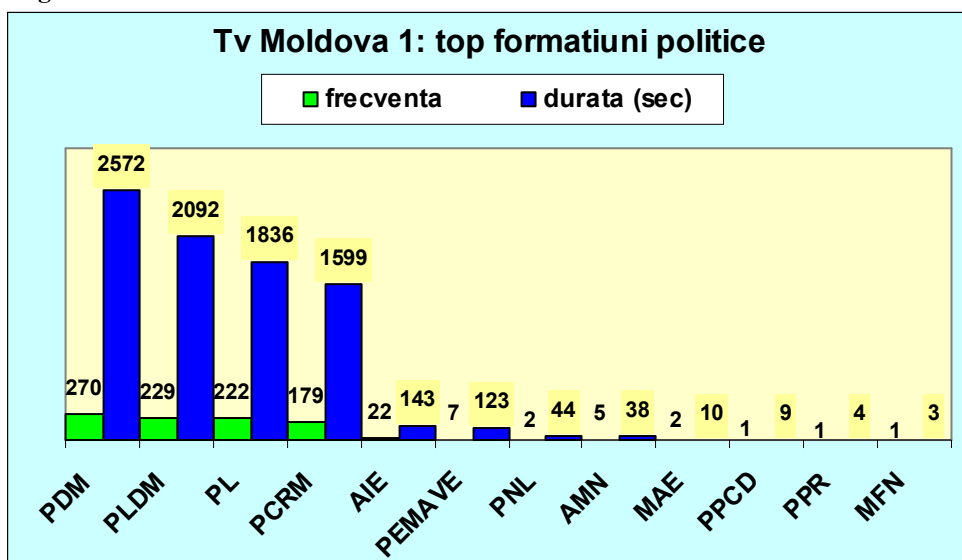

Diagrama 3

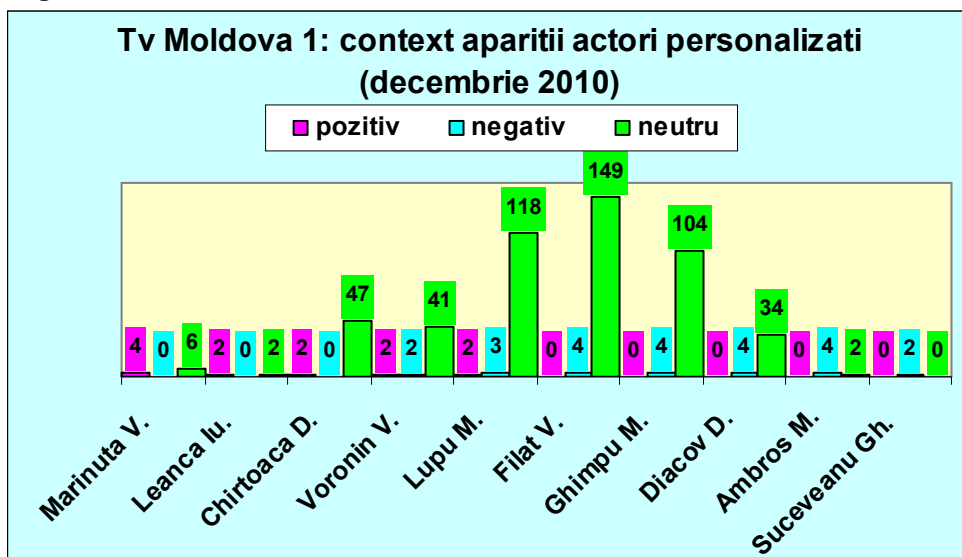
În luna decembrie, în știrile de la Moldova 1 figurează 13 formațiuni politice. Pe primul loc se situează, ca frecvență și durată, PDM, urmat la mică distanță de celelalte două componente ale Alianței pentru Integrare Europeană, PLDM și PL. PCRM apare în top pe poziția a 4-a (vezi Diagrama 4).

Diagrama 4

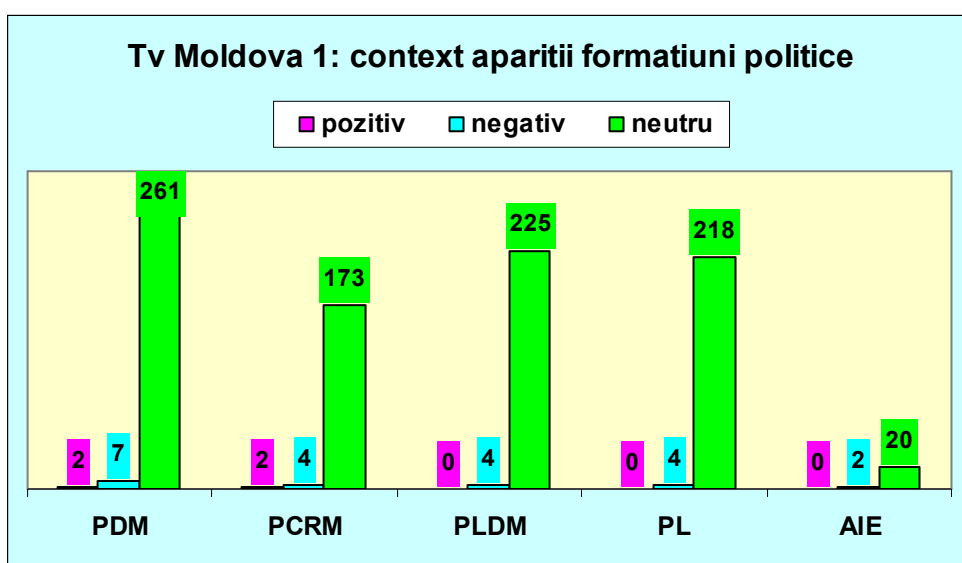
Ministrul Apărării V. Marinuță apare cel mai des în context pozitiv. De câte 4 ori apar în context negativ premierul V. Filat, președintele de onoare al PD D. Diacov, liderul PL M. Ghimpu și M. Ambros, funcționară la Primăria Chișinăului (vezi Diagrama 5).

Diagrama 5

Dintre formațiunile politice cel mai des apare în context negativ PDM - de 7 ori. De câte 4 ori sunt menționate în context negativ PCRM, PLDM și PL. PDM și PCRM apar de câte 2 ori și în context pozitiv. În majoritatea absolută a cazurilor, însă, Moldova 1 prezintă partidele politice în context neutru (vezi Diagrama 6).

Diagrama 6

Politicienii domină clasamentul protagoniștilor care apar în știri la Moldova 1, cu 58% de intervenții directe. Un sfert din știri îi vizează pe funcționarii de stat, în timp ce cetățenilor și experților le revin câte 10 și, respectiv 8 % (vezi Diagrama 7). Raportul bărbați-femei este relativ echilibrat în cazul *experților* și al *cetățenilor*, dar la categoriile *politicieni* și *funcționari de stat* raportul este net în favoarea bărbaților (Diagrama 8).

Diagrama 7

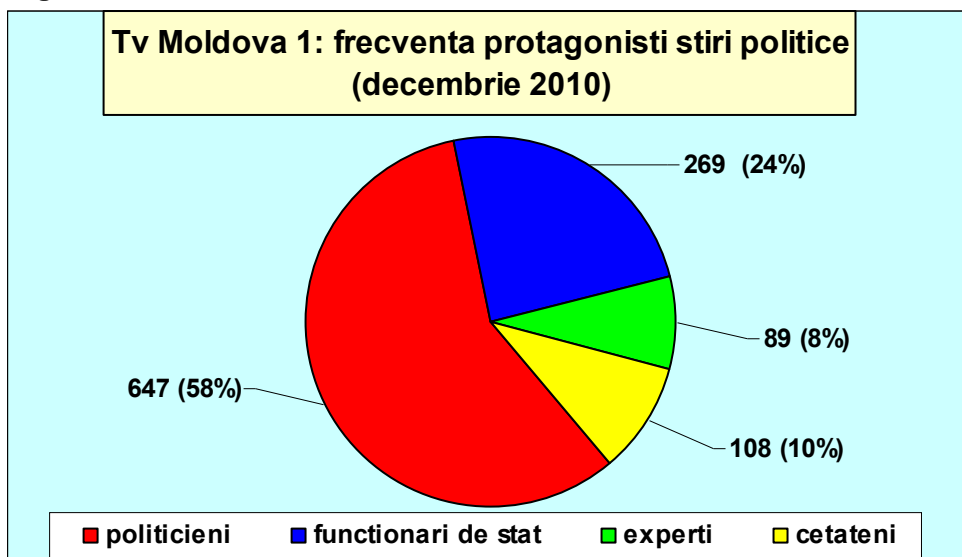
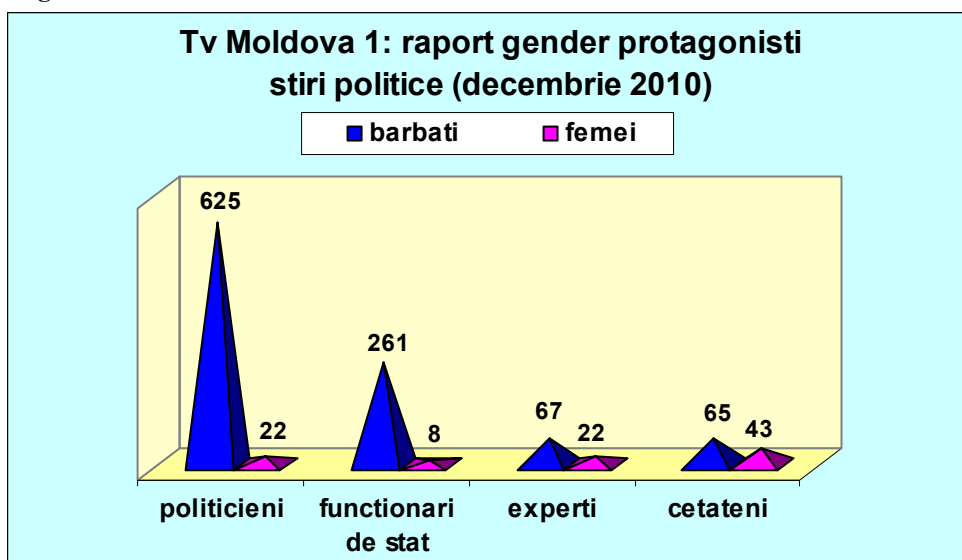

Diagrama 8

1.2. Radio Moldova

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q
1		Nr.	Protagoniști	Frecvența & durata				Sinteza datelor		CONTEXT							
2			Radio Moldova	Intervenții directe		Mențiuni/apariții		Int. dir.+menț./ap.		pozitiv	negativ	neutru					
3			știri	(num.)	(sec.)	(num.)	(sec.)	(num.)	(sec.)								
4		+	Funcționari și politicieni														
5	1		Filat V.	28	2060	48	1670	76	3730	0	0	76				Număr știri:	171
6	2		Lupu M.	30	2183	43	1379	73	3562	1	1	71				Număr știri simple:	152
7	3		Ghimpu M.	31	2217	46	1297	77	3514	0	0	77				Număr știri conflictuale:	19
8	4		Voronin V.	3	191	21	471	24	662	0	1	23				1 sursă de informație:	7
9	5		Hadarca I.	6	526	6	120	12	646	0	0	12				2 & > surse de informație:	12

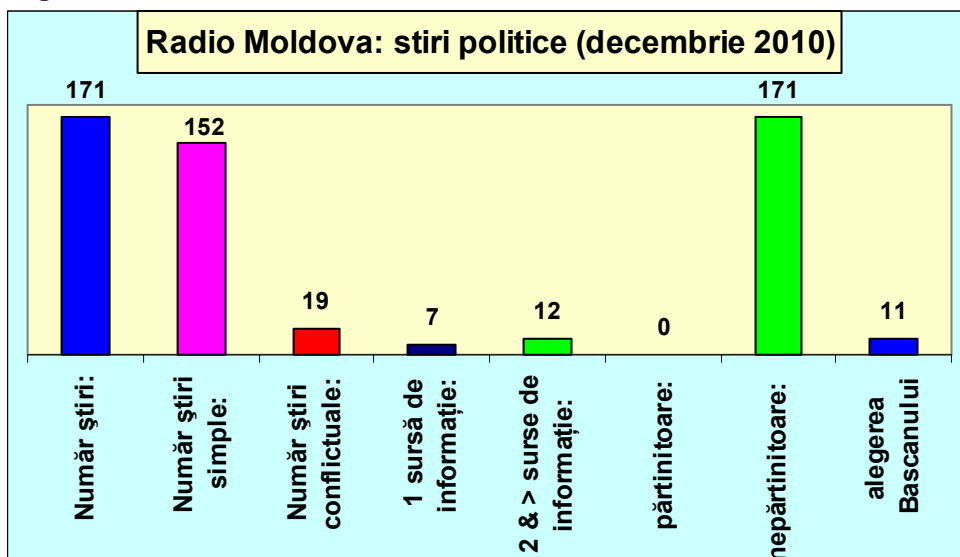

10	6	Tanase A.	4	240	10	269	14	509	0	0	14			părtinitoare:	-
11	7	Diacov D.	4	120	16	351	20	471	0	0	20			nepărtinitoare:	171
12	8	Lazar V.	5	220	5	150	10	370	0	0	10			P	160
13	9	Formuzal M.	1	28	12	219	13	247	1	1	11			B	11
14	10	Sarbu S.	3	98	5	145	8	243	0	0	8				
15	11	Godea M.	3	160	4	34	7	194	0	0	7				
16	12	Dudoglo N.	0	0	10	129	10	129	0	0	10				
17	13	Misin V.	0	0	4	63	4	63	0	0	4				
18	14	Palihovici L.	1	52	1	5	2	57	0	0	2				
19	15	Musuc E.	2	40	1	15	3	55	0	0	3				
20	16	Dodon I.	0	0	2	50	2	50	0	0	2				
21	17	Leanca Iu.	1	23	1	10	2	33	0	0	2				
22	18	Stati S.	1	25	1	5	2	30	0	0	2				
23	19	Vlah I.	0	0	3	22	3	22	0	1	2				
24	20	Plahotniuc V.	0	0	4	20	4	20	0	0	4				
25	21	Petresco G.	1	15	0	0	1	15	0	0	1				
26	22	Postoico M.	0	0	2	10	2	10	0	0	2				
27	23	Chirtoaca D.	0	0	1	3	1	3	0	0	1				
28	+	Partide					0	0							
29	1	PDM	34	2150	121	2746	155	4896	1	3	151				
30	2	PLDM	32	2180	101	2422	133	4602	0	2	131				
31	3	PL	35	2455	81	1788	116	4243	0	0	116				
32	4	PCRM	9	286	94	1852	103	2138	0	4	99				
33	5	AIE	0	0	19	340	19	340	3	1	15				
34	6	AMN	0	0	7	22	7	22	0	0	7				
35	7	PNL	0	0	4	12	4	12	0	0	4				
36	8	PEMAVE	0	0	2	6	2	6	0	0	2				
37	9	PPM	0	0	3	6	3	6	0	0	3				
38	10	PUM	0	0	2	6	2	6	0	0	2				
39	11	MAE	0	0	1	2	1	2	0	0	1				
40	12	MRRM	0	0	1	2	1	2	0	0	1				
41	13	PM	0	0	1	2	1	2	0	0	1				
42	+	Categorii protagoniști					0	0							
43	1	P=B	108	6931	173	4821	281	11752	1	2	278				
44	2	Fs=B	16	1267	66	1572	82	2839	1	1	80				
45	3	Fs=F	0	0	7	44	7	44	0	1	6				
46	4	E=B	21	0	0	0	21	0	0	0	0				
47	+	Categorii funcționari					0	0							
48	1	Parlament	8	744	22	548	30	1292	0	0	30				
49	2	Guvern	5	355	12	310	17	665	0	0	17				
50	3	APL	1	28	26	373	27	401	1	2	24				
51	4	Presedentie	0	0	12	260	12	260	0	0	12				

1.2.1 Știri politice

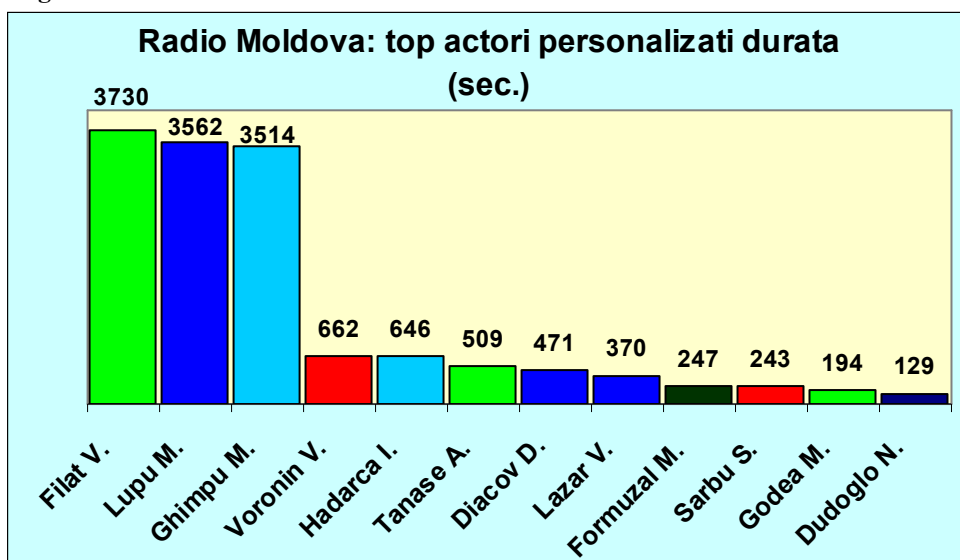
În perioada 1-31 decembrie 2010, Radio Moldova a difuzat 171 de știri politice, dintre care 152 de știri simple și 19 știri cu caracter conflictual. De menționat că din numărul total de știri conflictuale 7 au fost scrise în temeiul unei singure surse de informație ceea ce constituie o derogare de la normele profesionale. După cum arată datele monitorizării toate știrile politice difuzate de Radio Moldova în această perioadă au avut un caracter nepărtinitor. Constatăm, de asemenea, că din numărul total de știri (171) 11 au vizat alegerile bașcanului Găgăuziei (vezi Diagrama 1).

Diagrama 1

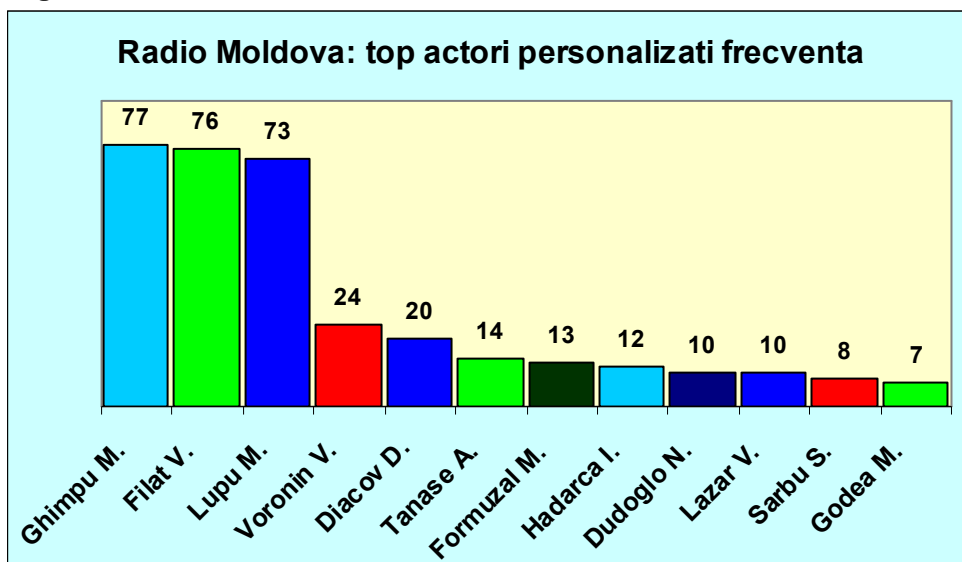
În perioada de referință Radio Moldova a relatat în cadrul știrilor politice despre 23 de actori politici personalizați (funcționari de stat și politicieni). Primele trei poziții în top, ca durată a aparițiilor, sunt ocupate de V.Filat (3730 sec.), M.Lupu (3562 sec.) și M.Ghimpu (3514 sec.). Decalajul dintre ocupanții primelor trei locuri și ceilalți actori personalizați din topul respectiv este unul tranșant. Astfel, spre exemplu, V.Voronin, care ocupă locul patru în top, a acumulat, ca durată a aparițiilor, doar 662 sec. (vezi Diagrama 2).

Diagrama 2

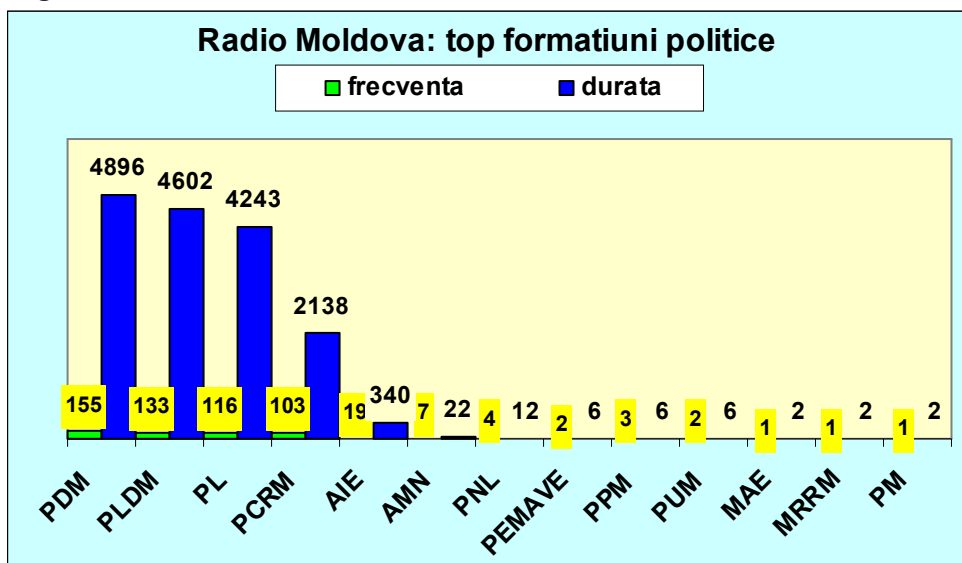
Topul celor 12 actori personalizați, ca frecvență a aparițiilor în știrile politice, este condus detașat de aceiași politicieni: V. Filat, M.Lupu și M.Ghimpu, doar că în altă ordine – M.Ghimpu (77 de ori), V. Filat (76 de ori), M.Lupu (73 de ori). Observăm că diferența dintre ei este insignifiantă. Pe locul patru, ca și în topul precedent, se situează același V.Voronin (vezi Diagrama 3).

Diagrama 3

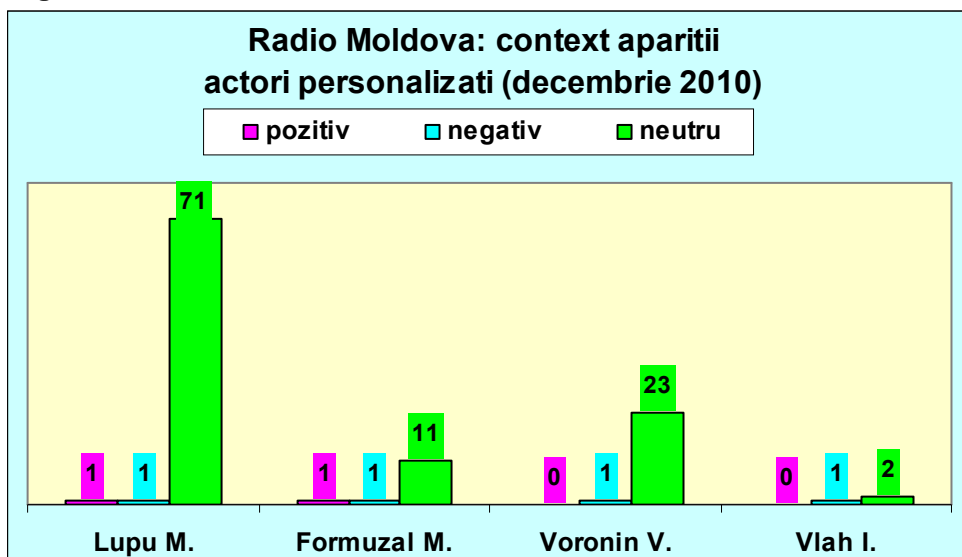
În perioada monitorizată Radio Moldova a relatat în știri despre 13 partide. În fruntea topului, ca frecvență și ca durată a aparițiilor, se situează partidele parlamentare PDM, PLDM, PL, PCRM, precum și AIE. Celelalte formațiuni politice (AMN, PNL, PEMAVE, PPM, PUM, MAE, MRRM, PM) au avut în știri, sub acest aspect, o prezență minoră (vezi Diagrama 4).

Diagrama 4

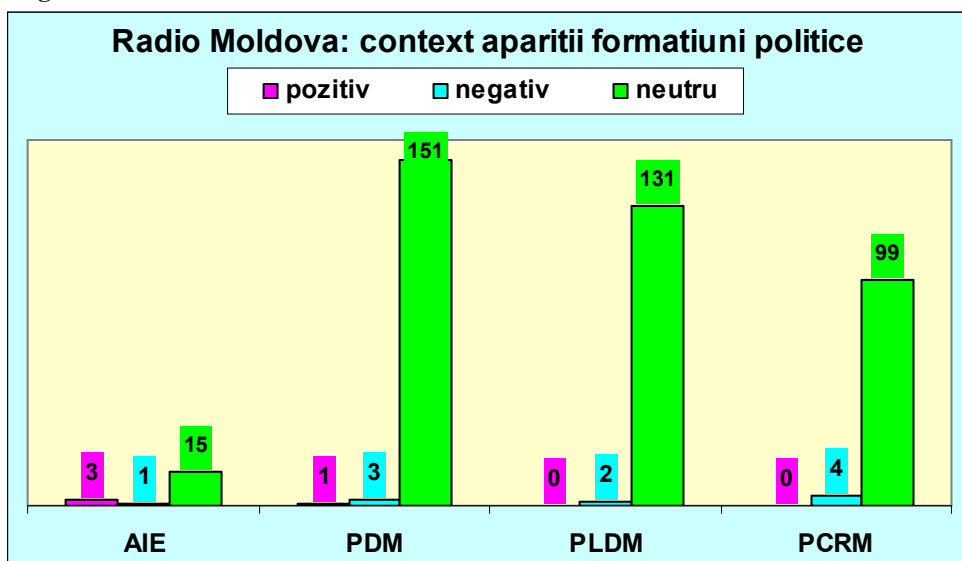
Conform datelor monitorizării majoritatea covârșitoare a funcționarilor și politicienilor au apărut în știri doar în context neutru. Semnalăm însă și unele mici excepții. Astfel, câțiva actori politici personalizați, și anume: M. Lupu, V. Voronin, M. Formuzal și I. Vlah apar în diverse contexte (vezi Diagrama 5).

Diagrama 5

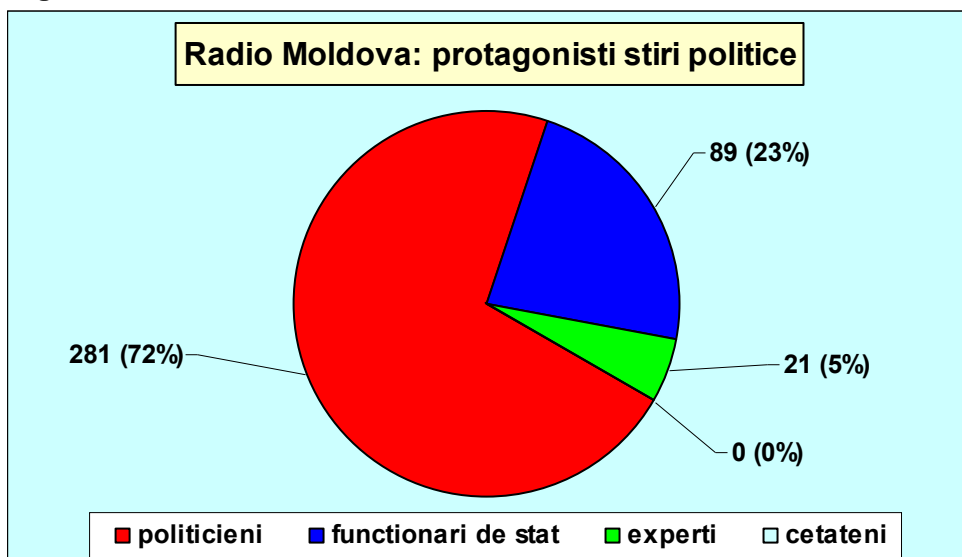
În ceea ce privește formațiunile politice se observă același lucru: majoritatea partidelor politice (PL, AMN, PNL, PEMAVE, PPM, PUM, MAE, MRRM și PM) apar în știri doar în context neutru. Patru partide însă apar în diverse contexte. Astfel, AIE apare de 3 ori în context pozitiv, 1 dată în context negativ și de 15 ori în context neutru; PDM – 1 dată în context pozitiv, de 3 ori în context negativ și de 151 ori în context neutru; PLDM – de 2 ori în context negativ și de 131 ori în context neutru; PCRМ – de 4 ori în context negativ și de 99 ori în context neutru (vezi Diagrama 6).

Diagrama 6

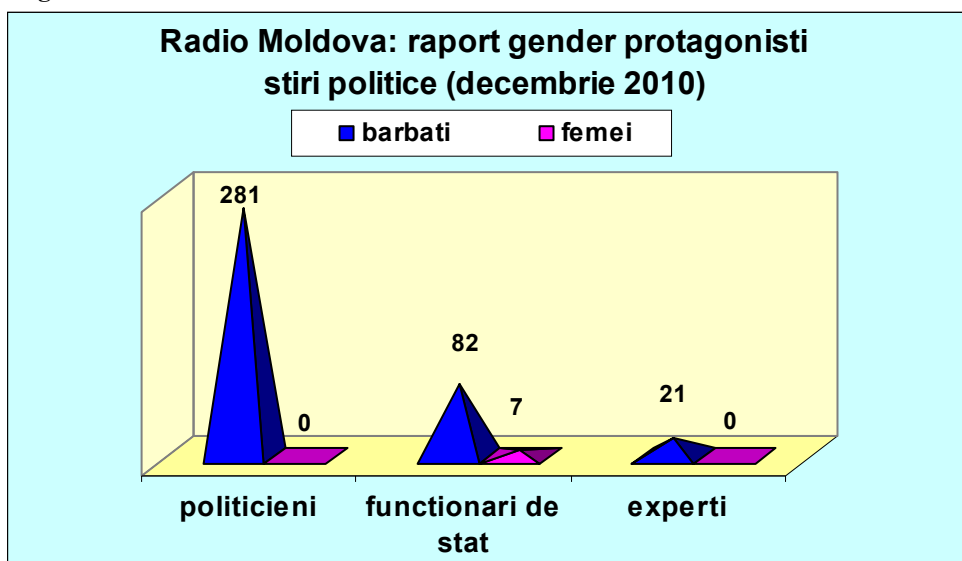
În perioada de referință se atestă prezența în știrile politice a trei categorii de protagoniști, și anume *politicieni, funcționari de stat și experți*. Cel mai des au fost antrenați politicienii (72 %) și funcționarii de stat (23 %). Mai rar au fost antrenați experții (5 %). Categoria *cetățeni*, însă, lipsește cu desăvârșire (vezi Diagrama 7).

Diagrama 7

Cu privire la raportul *gender* în știrile politice observăm că și în perioada dată de monitorizare acesta este net în favoarea bărbaților. Astfel, în cadrul categoriilor de protagoniști “*politicieni*” și “*exterși*” femeile au lipsit cu desăvârșire, iar în cadrul categoriei de protagoniști “*funcționari de stat*” raportul bărbați/femei este de 82:7, fapt care denotă o abatere de la normele internaționale (vezi Diagrama 8).

Diagrama 8

Concluzii:

- Tv Moldova 1 a asigurat un echilibru mulțumitor între partidele parlamentare în luna decembrie, în perioada imediat post-electorală;
- În timpul campaniei electorale pentru alegerea bașkanului autonomiei găgăuze Moldova 1 a defavorizat pe unul dintre cei 3 candidați la funcția de bașkan, acordându-i de 4 ori mai puțini timpi de antenă în știri;
- În perioada 01 – 31 decembrie 2010 Radio Moldova a difuzat un număr considerabil de știri politice, inclusiv știri cu caracter conflictual. În majoritatea cazurilor normele profesionale au fost respectate. Totuși, semnalăm că în câteva rânduri știrile conflictuale au fost scrise în temeiul unei singure surse de informație, fapt ce constituie o derogare de la norme;
- Radio Moldova a continuat să reflecte în mod amplu evenimentele și procesele politice, oferind pe parcurs microfonul unui număr mare de politicieni și formațiuni politice;
- Majoritatea ansolută a formațiunilor politice și a actorilor politici personalizați au apărut în cadrul știrilor în context neutru;
- Ca și în perioadele anterioare de monitorizare se observă că raportul „gender” este net în favoarea bărbaților.

II. IPRA Compania „Teleradio-Găgăuzia”

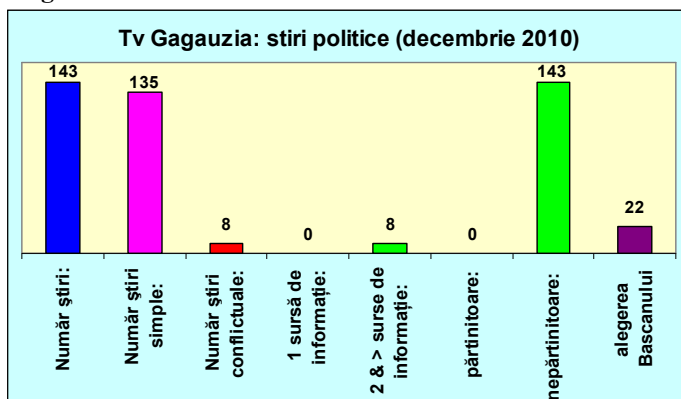
2.1. Tv Găgăuzia

2.1.1. Știri politice/electorale

În perioada 01-31 decembrie 2010 la Tv Găgăuzia au fost monitorizate 143 de știri politice, inclusiv 8 cu caracter conflictual. Deși știrile conflictuale au fost scrise în temeiul mai multor surse de informație, numeric ele constituie o cotă nesemnificativă – 1 din 17. În toate cazurile autorii știrilor au adoptat o poziție nepărtinitoare.

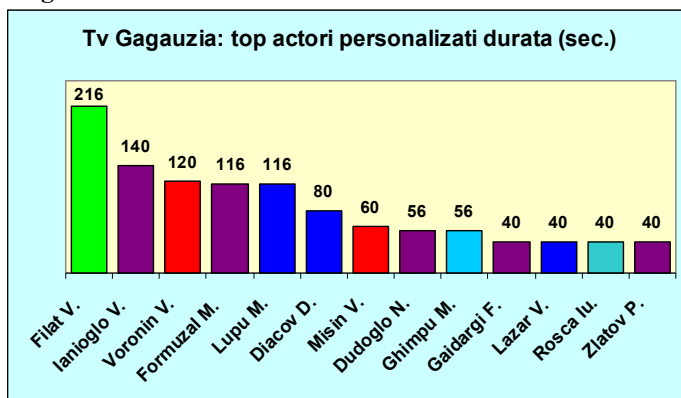
Fiecare a șasea știre a avut drept tematică alegerile pentru funcția de bașcan al UTA Gagauz-Yeri (vezi Diagrama 1).

Diagrama 1

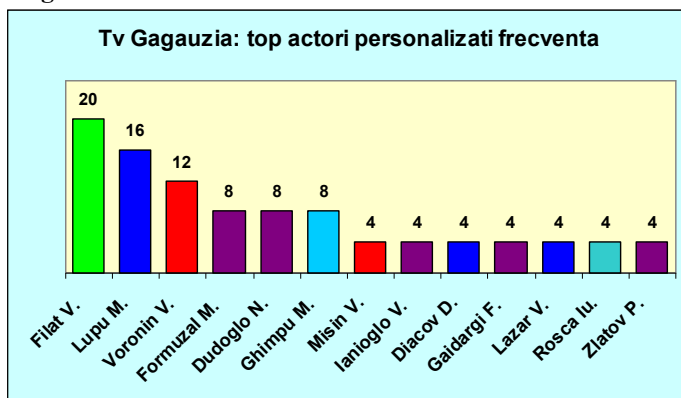
Tv Găgăuzia a relatat în știri despre 13 actori politici personalizați dintre care 5 reprezentanți din regiune. Cea mai mare vizibilitate, ca durată, a avut-o V.Filat, urmat de V.Ianioglo, V.Voronin, M.Formuzal și M.Lupu. Al doilea candidat pentru funcția de bașcan, N.Dudoglo, ocupă poziția a opta, alături de M.Ghimpu (vezi Diagrama 2). Între actorii personalizați câte unul reprezintă PLDM și PL, doi – PCRM și 3 – PDM.

Diagrama 2

Cel mai des în știrile politice de la Tv Găgăuzia a apărut V.Filat, urmat de M.Lupu și V.Voronin. Cei doi candidați la funcția de bașcan – M.Formuzal și N.Dudoglo, au apărut în știri de câte 8 ori, la fel ca și președintele interimar M.Ghimpu (vezi Diagrama 3).

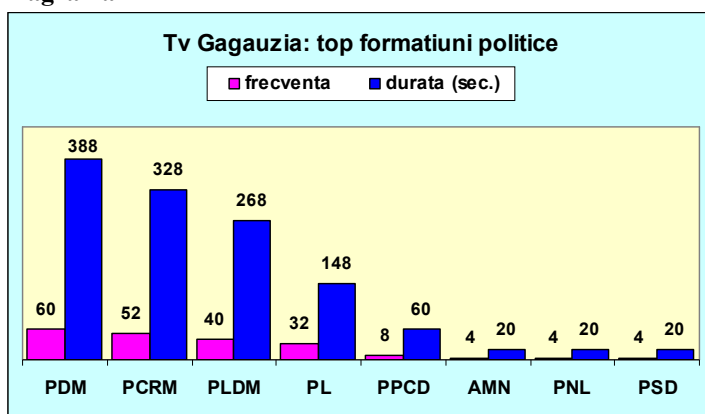
Diagrama 3

În decembrie Tv Găgăuzia în știri a relatat despre 8 formațiuni politice. Cea mai mare vizibilitate, ca frecvență și ca durată, au avut-o partidele parlamentare, PDM ocupând poziția întâi (vezi Diagrama 4). Ca durată, despre PPCD în știri s-a vorbit în aceeași măsură ca și despre AMN, PNL și PSD luate împreună.

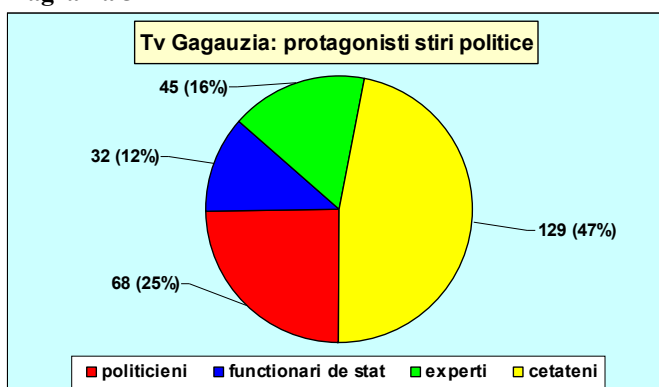
Atât actorii personalizați, cât și formațiunile politice au apărut în știri exclusiv în context neutru.

Diagrama 4

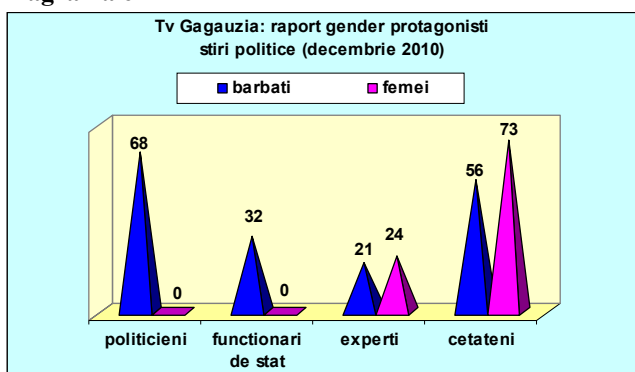
În știrile politice din decembrie de la Tv Găgăuzia se regăsesc toate cele 4 categorii de protagoniști. Cel mai des eroi ai știrilor politice au fost cetățenii – aproape în jumătate (47%) de cazuri, iar cel mai rar – funcționarii de stat (12%). Într-un sfert de cazuri protagoniști au fost politicienii (vezi Diagrama 5).

Diagrama 5

În știrile politice de la Tv Găgăuzia, în luna decembrie, femeile au lipsit în două categorii de protagoniști: politicienii și funcționarii de stat. Între experți și cetățenii, prezenți în știrile politice, prevalează numeric femeile (vezi Diagrama 6).

Diagrama 6

2.1.2. Emisiuni electorale

În UTA Gagauz Yeri, pe 12 decembrie 2010, a avut loc primul tur al alegerilor bașcanului, iar pe 26 decembrie – turul al doilea.

În decembrie Tv Găgăuzia a realizat două emisiuni cu caracter electoral și 8 dezbateri televizate cu participarea candidaților la funcția de bașcan al autonomiei.

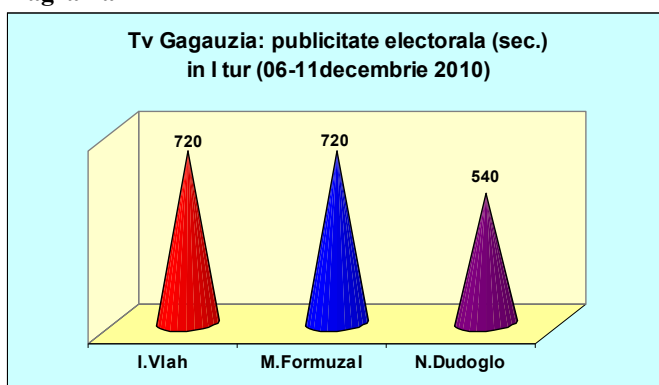
În primul tur al scrutinului din 12 decembrie 2010 Tv Găgăuzia a desfășurat în total 5 dezbateri, în zilele de luni, miercuri și vineri, cu începere de la 1 decembrie. La toate dezbaterile a participat doar candidata PCRМ I.Vlah. Candidatul independent N.Dudoglo a dat curs invitației televiziunii în 4 rânduri, iar candidatul independent M.Formuzal – în 3 rânduri.

În ultima săptămână a turului al doilea, desfășurat pe 26 decembrie 2010, Tv Găgăuzia a mai organizat 3 dezbateri electorale, la care au participat ambii candidați ajunși în acest tur – M.Formuzal și N.Dudoglo. Astfel, pe durata întregii campanii electorale pentru alegerea bașcanului Găgăuziei I.Vlah a participat la 5 dezbateri televizate, M.Formuzal – la 6 și N.Dudoglo – la 7.

2.1.3. Publicitate electorală

Tv Găgăuzia, în primul tur al scrutinului, a plasat publicitate electorală contra plată a celor trei candidați la funcția de bașcan în intervalul 06-11 decembrie inclusiv. Doi candidați – I.Vlah și M.Formuzal au contractat câte 2 minute pe zi, iar al treilea – N.Dudoglo – câte 1 minut și jumătate zilnic (vezi Diagrama 1).

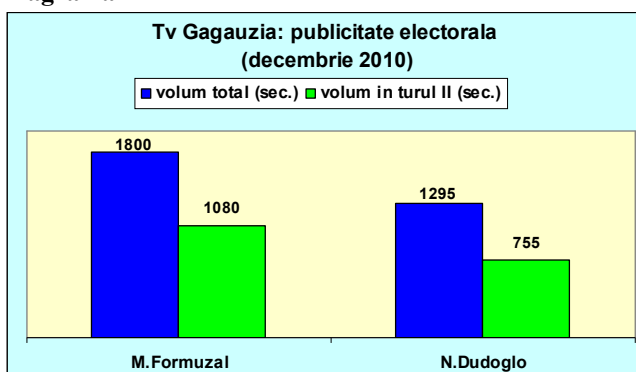
Diagrama 1

În turul al doilea de scrutin Tv Găgăuzia a difuzat zilnic, în perioada 17-25 decembrie, câte 2 minute de publicitate electorală a candidatului M.Formuzal. Conracandidatul acestuia – N.Dudoglo, de asemenea a difuzat publicitate electorală în aceeași perioadă, dar cu întreruperi de trei zile (20-22 decembrie). De data aceasta durata publicității a constituit 2 minute zilnic, cu excepția zilei de 25 decembrie, când publicitatea lui N.Dudoglo a durat 153 de secunde. Utilizarea de către candidați a spațiului de emisie în scopuri publicitare este prezentată în Diagrama 2.

Diagrama 2

Tv Găgăuzia, în perioada 03-12 decembrie, a difuzat zilnic spoturi motivaționale și de educație electorală. În turul al doilea, însă, atare practică a fost abandonată.

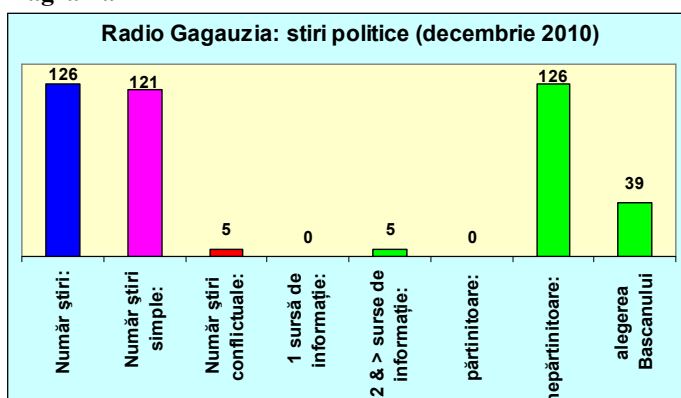
Tv Găgăuzia nu a oferit concurenților electorali nici timp de antenă, nici publicitate electorală gratuit.

2.2. Radio Găgăuzia

2.2.1. Știri politice

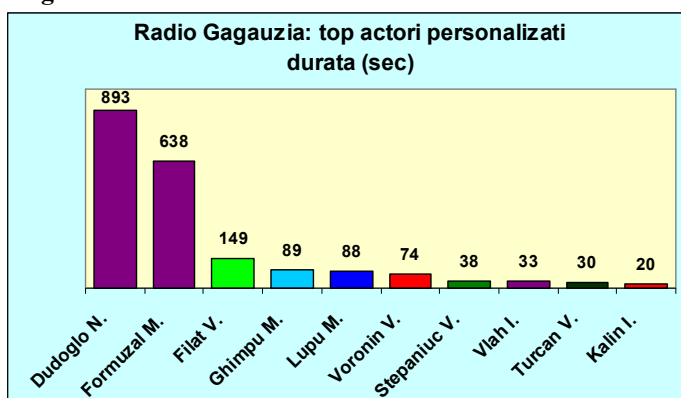
În luna decembrie la Radio Găgăuzia au fost monitorizate 126 de știri politice, inclusiv 5, sau fiecare a 25-a – cu caracter conflictual. Toate știrile au fost scrise imparțial, iar cele conflictuale – în temeiul mai multor surse de informație. 39 de știri, sau fiecare a treia, a vizat alegerile bașcanului autonomiei (vezi Diagrama 1).

Diagrama 1

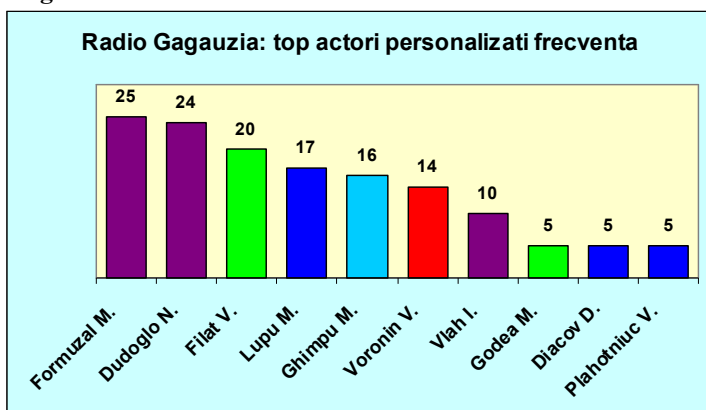
Radio Găgăuzia a relatat în știri despre 29 de actori politici personalizați. Ca durată, primele poziții sunt ocupate de candidații la funcția de bașcan, trecuți în turul doi al scrutinului –N.Dudoglo și M.Formuzal. În top 10, cu cote mai puțin semnificative, se regăsesc și liderii celor 4 partide parlamentare (vezi Diagrama 2). De menționat că ocupanții primelor două poziții în top întrunesc un număr de secunde (1531) de 3 ori mai mare decât cel al secundelor următorilor 8 clasai, luate împreună (521).

Diagrama 2

Cel mai des în știrile politice de la Radio Găgăuzia, în decembrie, au apărut M.Formuzal și N.Dudoglo, urmași de liderii partidelor parlamentare (vezi Diagrama 3). În primii 10 cei mai mediatizați actori politici personalizați au intrat și I.Vlah, candidată la funcția de bașcan din partea PCRM, care nu a trecut în turul doi de scrutin, precum și un reprezentant al PLDM și doi reprezentanți ai PDM.

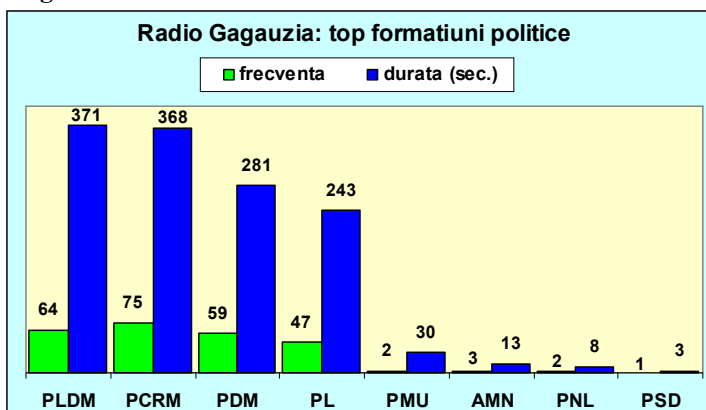
Diagrama 3

Radio Găgăuzia, în decembrie, a relatat în știri despre 8 formațiuni politice. Cea mai mare vizibilitate au avut-o partidele parlamentare (vezi Diagrama 4). Restul partidelor au avut o prezență insignifiantă și ca frecvență, și ca durată.

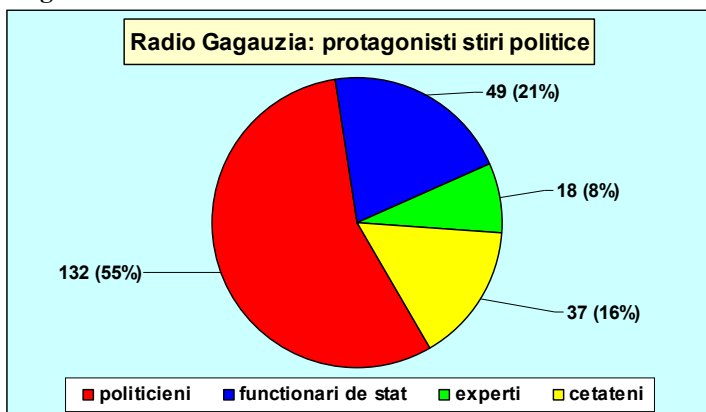
Atât actorii personalizați, cât și formațiunile politice au apărut în știri exclusiv în context neutru.

Diagrama 4

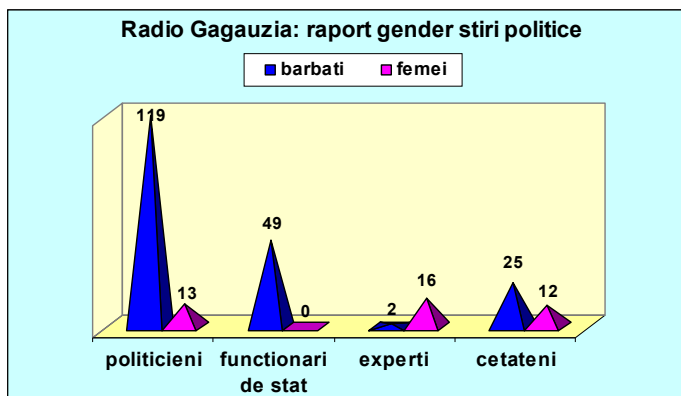
În decembrie, în știrile politice de la Radio Găgăuzia, se regăsesc toate cele 4 categorii de protagoniști (vezi Diagrama 5). În mai mult de jumătate de cazuri (55%) eroii ai știrilor au fost politicienii. Funcționarii de stat ocupă poziția a doua (21%), urmași de cetățeni (16%) și experți (8%).

Diagrama 5

Între *experți*, ca protagoniști ai știrilor politice, prevalează femeile. Ele, însă, constituie minoritatea în categoriile *politicieni* și *cetățeni*, iar între *funcționari de stat* lipsesc (vezi Diagrama 6).

Diagrama 6

2.2.2. Emisiuni electorale

În UTA Gagauz Yeri, pe 12 decembrie 2010, a avut loc primul tur al alegerilor bașcanului, iar pe 26 decembrie – turul al doilea.

În decembrie Radio Găgăuzia a realizat o singură emisiune cu caracter electoral și 8 dezbateri cu participarea candidaților la funcția de bașcan al autonomiei.

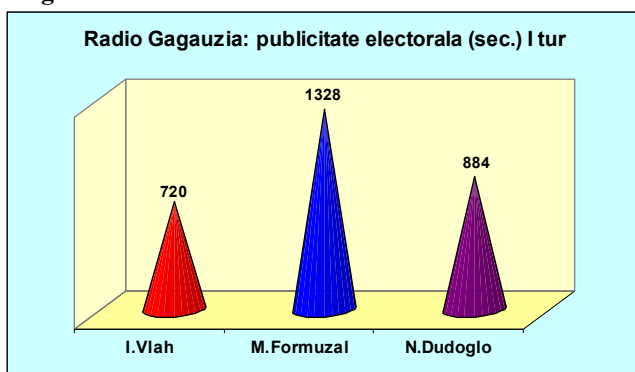
În primul tur al scrutinului din 12 decembrie 2010 Radio Găgăuzia a desfășurat în total 5 dezbateri, în zilele de luni, miercuri și vineri, cu începere de la 1 decembrie. Candidata PCRM I.Vlah a participat la toate dezbaterile. Candidatul independent N.Dudoglo a participat la 3, iar candidatul independent M.Formuzal – la 2 dezbateri electorale radiofonice.

În ultima săptămână a turului al doilea, desfășurat pe 26 decembrie 2010, Radio Găgăuzia a mai organizat 3 dezbateri electorale. M.Formuzal a participat la 3, iar N.Dudoglo – la 2 dintre ele. Astfel, pe durata întregii campanii electorale pentru alegerea bașcanului Găgăuziei, cei 3 candidați, cumulativ, au participat la câte 5 dezbateri radiofonice.

2.2.3. Publicitate electorală

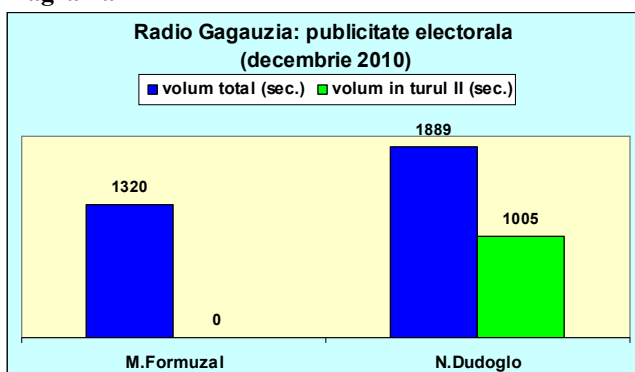
În primul tur al scrutinului, Radio Găgăuzia a plasat publicitate electorală contra plată a celor trei candidați la funcția de bașcan. Doi candidați – M.Formuzal și N.Dudoglo au utilizat în acest scop toate zilele de până la data alegerilor (12 decembrie), iar al treilea - I.Vlah – numai jumătate din zile (06-11 decembrie). I.Vlah a difuzat zilnic câte 2 minute, M.Formuzal – între 110 și 130 de secunde pe zi, iar N.Dudoglo – între 50 și 115 secunde zilnic (vezi Diagrama 1).

Diagrama 1

În turul al doilea de scrutin Radio Găgăuzia a difuzat publicitate electorală contra plată doar a unui singur candidat din cei doi – N.Dudoglo (vezi Diagrama 2). În perioada 17-19 decembrie publicitatea electorală a candidatului N.Dudoglo a avut un volum de 3 minute și jumătate pe zi. Volumul publicității din zilele următoare a fost conform rigorilor legale.

Diagrama 2

Radio Găgăuzia, în perioada supusă monitorizării, nu a difuzat spoturi motivaționale și/sau de educație electorală.

Radio Găgăuzia nu a oferit concurenților electorali nici timp de antenă, nici publicitate electorală gratuit.

Concluzii:

- În emisia radiodifuzorului public regional Compania “Teleradio-Găgăuzia” cota știrilor politice cu caracter conflictual continuă să fie insignifiantă. Programele de știri nu reflectă situația reală din regiune;
- Spre deosebire de radio public regional, televiziunea a reflectat în măsură mai mică, prin intermediul programelor informative, campania electorală pentru alegerea bașcanului autonomiei;
- În comparație cu alegerile parlamentare, radiodifuzorul public regional a desfășurat mai organizat dezbateri electorale cu participarea candidaților la funcția de bașcan. Oricum, a planifica dezbateri și la radio, și la televiziune în aceleași zile ale săptămânii (luni, miercuri, vineri) nu este cea mai reușită practică pentru beneficiarul produsului informațional al radiodifuzorului public;
- Radiodifuzorul public regional, în mare măsură, a ignorat funcția educativă ce-i revine, inclusiv în orice campanie electorală;
- Radiodifuzorul public regional nu a oferit candidaților electorali timp de antenă gratuit pentru expunerea programelor și pentru publicitate;
- Radiodifuzorul public regional a admis derogări de la legislație, în cazurile în care a plasat publicitatea electorală a vreunui candidat, ce depășea volumul de 2 minute pe zi;
- Radiodifuzorul public regional a admis derogări de la legislația electorală națională, plasând publicitate electorală în zilele premărgătoare scrutinului (pe 11 și 25 decembrie 2010). În acest context este imperios necesară armonizarea legislației regionale și naționale.

Concluzii finale:

- În perioada de referință radiodifuzorul public național Compania Teleradio Moldova a difuzat un număr semnificativ de știri politice, asigurând un echilibru mulțumitor, în special între formațiunile politice parlamentare;
- Pe parcursul lunii decembrie IPNA Teleradio Moldova a continuat să reflecte, în mod amplu și imparțial, evenimentele și procesele politice post-electorale, oferind spațiu de emisie unui număr considerabil de politicieni, funcționari de stat, experți, precum și de formațiuni politice;
- În ansamblu Teleradio Moldova și-a onorat obligațiile asigurând pluralismul politic și respectând normele profesionale, cu excepția a câtorva cazuri în care știrile politice difuzate au fost scrise în temeiul unei singure surse de informație (6 – la Tv Moldova 1; 7 – la Radio Moldova);
- În perioada supusă monitorizării radiodifuzorul public regional Compania Teleradio-Găgăuzia a difuzat un număr infim de știri politice cu caracter conflictual, programele de știri nereflectând în măsura cuvenită situația reală din autonomie;
- În comparație cu alegerile parlamentare, IPRA Teleradio – Găgăuzia a organizat mai bine dezbaterile electorale cu participarea tuturor candidaților la funcția de bașcan. În același timp, a fost neglijată, în mare parte, funcția educativă care-i revine;
- Pe parcursul întregii campanii electorale radiodifuzorul public regional nu a oferit candidaților electorali timp de antenă gratuit nici pentru expunerea programelor sale, nici pentru publicitate. Ba mai mult, a admis derogări de la legislație atunci când a plasat publicitatea electorală a unui sau altui candidat într-un volum ce depășea 2 minute pe zi. De asemenea, radiodifuzorul public regional a încălcat flagrant prevederile legislației electorale naționale, plasând publicitate electorală în zilele premergătoare scrutinului (anume pe 11 și, respectiv, pe 25 decembrie 2010).